

स्वासगीकरणाचा डाव हाणून पाडण्यासाठी चंद्रपुरात एल्गार - शिक्षण बचाव समिती

चंद्रपुर । प्रतिनिधी

राज्य कर्मचाऱ्यांना जुनी पेन्शन योजना लागू करावी, सरकारने बाह्य यंत्रणेमार्फत सुरू केलेली पदभरती रद्द करावी, 'दत्तक शाळा योजना' रद्द करावी यासह इतर मागण्यांना घेऊन शिक्षण बचाव समितीने एल्गार पुकारला आहे. देशाचे भवितव्य घडविणाऱ्या शिक्षण क्षेत्रात सरकारने केलेल्या खासगीकरणाचा हा डाव हाणून पाडण्यासाठी जनआंदोलन उभारण्यासाठी मातोश्री विद्यालय, तुकुम येथे नियोजन सभा पार पडली. यावेळी पहिल्या टप्प्यामध्ये ६ ऑक्टोबर रोजी दुपारी ३ ते ५ वाजेपर्यंत चंद्रपूर जिल्हाधिकारी कार्यालयासमोर धरणे आंदोलन करण्यात येणार आहे

सभेच्या अध्यक्षस्थानी आमदार सुधाकर अडबाले तर प्रमुख अतिथी म्हणून शोभा पोटदुखे, गजाननराव गावंडे, जगदीश जुनघरी, नंद नागरकर, सुरेश पचारे, मनदीप रोडे, पप्पू देशमुख, प्रा. दिलीप

चौधरी, बळीराज धोटे, गंगाधर वैद्य, प्रा. नीलेश बेलखेडे, दीपक जेऊरकर, प्राचार्य नरेंद्र बोबडे, हरीश ससनकर, रामराव हरडे, महादेव पिंपळकर, नागेश सुखदेवे, कोटेवार, वाढडे, आसुटकर, बिजवे, नामदेव मोरे यांच्यासह जिल्हातील शैक्षणिक,

सामाजिक, राजकीय संघटनांचे पदाधिकारी, सदस्य, नागरिकांची उपस्थितीही होती. ५ ऑक्टोबरपर्यंत आंदोलनातील मागण्यांचे निवेदन आपापल्या संस्था, संघटनेच्या वतीने जिल्हाधिकार्यांमार्फत मुख्यमंत्री व संबंधित मंत्र्यांना

पाठवावे. त्यानंतर सर्वांनी ६ ऑक्टोबर रोजी होणाऱ्या धरणे, निदर्शने आंदोलनात मोठ्या संख्येने सहभागी व्हावे, असे आवाहन आमदार सुधाकर अडबाले, डॉ. अनिल शिंदे, प्राचार्य सूर्यकांत खनके व विविध संघटनांच्या पदाधिकाऱ्यांनी केले आहे.

आरक्षण अप्रत्यक्षरित्या संपविण्याचा घाट केंद्र व राज्य सरकारने आखला आहे. तो हाणून पाडण्यासाठी उभारण्यात येत असलेले जनआंदोलन एक लोकचळवळ व्हावी, यासाठी सर्वांनी सहकार्य करावे. शिक्षण हे सरकारची जबाबदारी असताना सरकार दत्तक शाळा योजना राबवीत आहे. यामुळे भविष्यात सर्वसामान्य विद्यार्थ्यांचे मोठे नुकसान होईल. आपण सुजाण नागरिक म्हणून जागरूक राहणे आवश्यक आहे. सुधाकर अडबाले, शिक्षक, आमदार, चंद्रपूर

गोंडवाना विद्यापीठाच्या रासेयो द्वारा स्वच्छता हीच सेवा मोहीम संपन्न

गडचिरोली । प्रतिनिधी

गोंडवाना विद्यापीठ परिसरात स्वच्छता हीच सेवा या मोहीमे अंतर्गत विद्यापीठ परिसर स्वच्छ करून श्रमदान करण्यात आले. या मोहीमेचे नेतृत्व कुलगुरु डॉ. प्रशांत बोकारे यांच्या नेतृत्वात प्र-कुलगुरु डॉ. श्रीराम कावळे, कुलसचिव डॉ. अनिल हिरखण, संचालक रासेयो विभाग डॉ. श्याम खंडारे, सिआरपीएफ चे डेप्युटी कमांडंट प्रजनिश कुमार, डेप्युटी कमांडंट नवीन प्रिष्ठ यांच्या सह विद्यापीठातील शिक्षक तसेच शिक्षकेतर कर्मचारी सिआरपीएफ जवान आणि विद्यार्थी सहभागी झाले होते. सर्व मान्यवरांचे स्वागत एनएसएस क्लर्पने करण्यात आले. पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांनी स्वच्छता ही सेवा ही मोहिम राबविण्याचे आवाहन देशवासियांना केले होते. त्या मोहिमेला प्रतिसाद देत रविवारी सकाळी १० वासता विद्यापीठाच्या रासेयो विभागाच्या वतीने स्वच्छता मोहिम राबविण्यात आली. यावेळी विद्यापीठाचे कुलगुरु डॉ. प्रशांत बोकारे म्हणाले, विद्यापीठाचा परिसर स्वच्छ ठेवणे

ही आपली सामाजिक जबाबदारी आहे. जसे आपण आपले घर स्वच्छ ठेवतो तसेच आपल्या विद्यापीठाचा परिसर स्वच्छ ठेवायला हवा. स्वच्छ परिसरात मन प्रसन्न राहते. प्र-कुलगुरु डॉ. श्रीराम कावळे यांनीही विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले. डेप्युटी कमांडंट रजनीश कुमार यांनीही स्वच्छतेच्या सवयी पळून आदर्श जीवन जगू शकतो याविषयी मार्गदर्शन केले. यावेळी कुलगुरु डॉ. प्रशांत बोकारे यांनी सर्वांना पंचप्राण शपथ दिली. तसेच सर्वांनी अमृत कलश मध्ये माती समाविष्ट केली. एक तास हे अभियान गोंडवाना विद्यापीठ परिसर, मॉडेल कॉलेज, विद्यापीठाच्या सभोवताली राबविण्यात आले. कुलगुरु डॉ. प्रशांत बोकारे यांच्यासह सर्व संविधानिक अधिकारी, विद्यापीठाचे सर्व विविध विभागामधील शिक्षक, अधिकारी, कर्मचारी, सिआरपीएफ जवान तसेच विद्यार्थी मोठ्या उत्साहाने सहभागी झाले होते. या स्वच्छता मोहीमेच्या यशस्वीतेसाठी कार्यक्रम अधिकारी डॉ. प्रमोद जावरे यांनी परिश्रम घेतले.

वरोरा येथील विघ्नहर्ता श्री गणेशाला निरोप

राष्ट्रवादी काँग्रेसच्या पदाधिकाऱ्यांनी केला गणेश मंडळ सदस्यांचा सत्कार

वरोरा । प्रतिनिधी

वरोरातील सार्वजनिक गणेशोत्सवासह घरोघरी विराजमान विघ्नहर्ता गणपती बाप्पाला वाजत -गाजत निरोप देण्यात आला. वरोऱ्यातील पारंपरिक विसर्जन मिरवणूक ढोल -ताशा, टाळ, मृदंग, भजनी मंडळीच्या उत्साहात काढण्यात आले. गणेश विसर्जन मिरवणूक हा वरोऱ्यातील एक सांस्कृतिक ठेवा बनला आहे.

शतकोत्तर परंपरा आजही अबाधित आहे. विसर्जन मिरवणुकीसाठी राष्ट्रवादी काँग्रेस पार्टी वरोरा तर्फे विलासराव नेरकर विधानसभा अध्यक्ष वरोरा भद्रावती यांच्या नेतृत्वाखाली स्वागत मंडप उभारण्यात आले होते. प्रत्येक गणेश मंडळांचे तथा भक्तांचे पुष्पगुच्छ, श्रीफळ, श्री गणेशाची प्रतिमा भेट देऊन स्वागत करण्यात येत होते. तसेच विविध

सामाजिक संघटना व राजकीय पक्षांचे पदाधिकारी यांचे स्वागत मंडप भेटीदरम्यान त्यांचेसुद्धा राष्ट्रवादी काँग्रेस पार्टी वरोरा तर्फे पुष्पगुच्छ व सन्मानचिन्ह देऊन स्वागत करण्यात आले. मिरवणुकीसाठी प्रशासनाने जय्यत तयारी केली होती. गणेश विसर्जन

मिरवणुकीला सकाळी १०:०० वाजता पासून मानाचा गणपती मोठे विठ्ठल मंदिर गणेश मंडळ पासून प्रारंभ झाला. तर रात्री लहान विठ्ठल मंदिर गणेश मंडळाने मिरवणुकीची सांगता केली. यावेळी अनेक गणेशोत्सव मंडळे मिरवणुकीत सहभागी झाले होते. गणेश

विसर्जन मिरवणूक पाहण्यासाठी नागरिकांनी प्रचंड गर्दी केली. गणपती विसर्जन मिरवणूक शांततेत आणि सुरळीत पार पाडण्यासाठी चोख पोलीस बंदोबस्त तैनात करण्यात आला होता. यावेळी राष्ट्रवादी काँग्रेस पार्टी वरोरा चे पदाधिकारी विलासराव नेरकर, चंद्रकांत कुंभारे, दिनेश मोहारे, गोविंदराव ठेंगणे, विठ्ठल देवगडे, रवींद्र भोयर, शांताराम लोहकरे, सुनीता नरडे, लता हिचकर, दिलीप खैरे, रमेश कराडे, प्रभाकर दारव्हणकर, सुर्यकुमार गावंडे, अनिल डाखरे, बंडू खारकर, प्रशांत आसुटकर, रुपेश लभाने, जीवन बावणे, अजय गायकवाड, पंकज पुंजणवार, हर्षल निब्रट, विजय खिरटकर, विजय धने, सुधाकर उपरे, अमोल धानोरकर मिरवणूक कार्यक्रम यशस्वी करण्यासाठी अनेक पदाधिकारी व कार्यकर्ते यांनी अथक परिश्रम घेतले होते.

वरोरा शहरात धनुर्विधेचा महासंग्राम

वरोरा । प्रतिनिधी

येथे पहिल्यांदाच चंद्रपूर जिल्हा आर्चरी (धनुर्विद्या) असोसिएशन वरोरा यांचे तर्फे २० वी राज्य स्तरीय ज्युनियर धनुर्विद्या स्पर्धेचे ११ ऑक्टोबर ते १३ ऑक्टोबर २०२३ दरम्यान तालुका क्रीडा संकुल वरोरा येथे आयोजन करण्यात येत आहे.

या स्पर्धेत संपूर्ण महाराष्ट्रातून मुले मुली एकूण पाचशे खेळाडू सहभागी होत आहे. ही स्पर्धा इंडियन राऊंड, रिकर्व राऊंड, कॅम्प राऊंड अशा तीन वेगळ्या राऊंड खेळली जाणार आहे. या

स्पर्धेतून राष्ट्रीयस्तर साठी महाराष्ट्राचा संघ तयार केला जाईल व तो राष्ट्रीय स्तरावर महाराष्ट्राचे प्रतिनिधित्व करणार आहे. वरोरा वासियांसाठी हा एक आगळा वेगळा अनुभव असणार आहे. ही स्पर्धा यशस्वी करण्यासाठी संघटनेचे सचिव महेश डोंगरे उपाध्यक्ष हितेंद्र तेलंग, सदस्य प्रवीण चीमुरकर, स्वप्नील चौधरी, सूरज चौधरी, धनराज जवाजाल, जयेश बोडे, शिवम कातोरे, समय समर्थ सर्व धनुर्विद्या खेळाडूंचे पालक यांचे अथक प्रयत्न सुरू आहेत. असे संघटनेचे सचिव महेश डोंगरे यांनी कळविले आहे.

हैद्राबाद मुक्ती संग्रामातील मुख्य नेते स्वामी रामानंद तिर्थ यांची आज जयंती

महात्मा गांधी यांचा अहिंसेचा मंत्र जगाने स्वीकारला : ना.सुधीर मुनगंटीवार

लंडनच्या अव्हॉस्टिक चौकातील महात्मा गांधी यांच्या

पुतळ्याला अभिवादन; लालबहादूर शास्त्रींचेही केले स्मरण

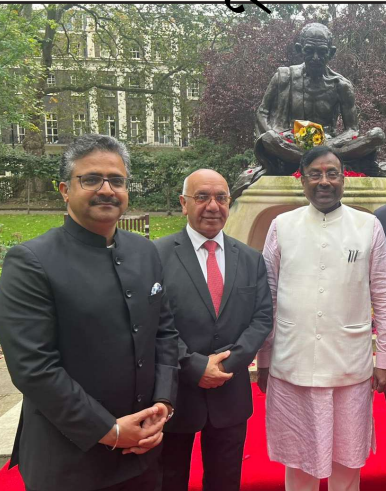
लंडन । प्रतिनिधी

महात्मा गांधींनी दिलेला अहिंसेचा मंत्र जगाने आज स्वीकारला आहे, असे उदार संस्कृतिक कार्य मंत्री सुधीर मुनगंटीवार यांनी लंडन येथे काढले. गांधी जयंतीनिमित्त लंडन येथील अव्हॉस्टिक चौकातील महात्मा गांधी यांच्या पुतळ्यास अभिवादन केल्यानंतर आयोजित कार्यक्रमात ते बोलत होते. ते पुढे म्हणाले की, भगवान श्रीकृष्णाच्या भूमीत जन्मलेल्या आणि जगाला अहिंसेचा संदेश देणाऱ्या राष्ट्रपिता महात्मा गांधी यांची जयंती 'वसुधैव कुटुंबकम्' या भावनेने जगात सर्वत्र साजरी केली जाते; आपण सर्वच महात्मा गांधी यांच्या भूमीतून आलो आहोत, याचा आम्हाला अभिमान आहे. यावेळी बोलतांना ना. मुनगंटीवार यांनी भारतरत्न माजी पंतप्रधान स्व. लालबहादूर शास्त्री यांनाही जयंतीनिमित्त भावांजली अर्पण केली.

भारताचे सरन्यायाधीश न्यायामूर्ती धनंजय चंद्रचूड, महाराष्ट्राचे मुख्यमंत्री यांचे व संस्कृतिक कार्य विभागाचे प्रधान सचिव विकास खारगे, कॅमेडेनच्या उमहापौर समता खातून, स्थानिक डेप्युटी हायकमिशनर, ब्रिटीश संसदेतील खासदार वीरेंद्र शर्मा, स्थानिक सुरक्षा व लष्कर सल्लागार, स्थानिक भारतीय नागरिक मंडळाचे पदाधिकारी अल्पेश पटेल, सी. बी. पटेल, प्रसिद्ध लेखक अमीश पटेल, महाराष्ट्र पुरातत्व विभागाचे

संचालक तेजस गर्गे, मंत्र्यांचे विशेष कार्यकारी अधिकार अमोल जाधव आदी मान्यवर यावेळी उपस्थित होते. श्री मुनगंटीवार पुढे म्हणाले की, आज लंडन मध्ये महात्मा गांधींना अभिवादन करण्याची संधी मला मिळाली, याचा आनंद वाटतो. महात्मा गांधी यांनी स्वावलंबनाचा मंत्र सर्व जगाला दिला. चरखा हे स्वावलंबनाचे माध्यम म्हणून त्यांनी समाजाला

दिले; मी भाग्यवान कार्यकर्ता आहे कारण ज्या वर्धा येथील सेवाग्राम आश्रमातून १९३० ते १९४८ या काळात वास्तव्यास राहून संपूर्ण जगाला अहिंसेचा संदेश महात्मा गांधी यांनी दिला त्या सेवाग्राम येथे पालकमंत्री म्हणून काम करण्याची संधी मिळाली व जगातील सर्वात मोठा चरखा उभारण्याचे भाग्य मला प्राप्त झाले. अहिंसेचे आयुध म्हणून त्यांनी चरख्याचा

उपयोग केला. प्रेमाचा संदेश देत 'ज्योत से ज्योत जलाते रहो' या भावनेने त्यांनी 'जियो और जिने दो' ही भावना प्रत्येकात रुजविण्याचा जीवनभर प्रयत्न केला. लंडन येथे महात्मा गांधी यांच्या जयंती कार्यक्रम साध्य उपस्थित राहून आपल्याशी संवाद साधण्याची संधी मिळाली, हे मी माझे भाग्य समजतो, असेही ते म्हणाले.

भारतरत्न माजी पंतप्रधान स्व. लालबहादूर शास्त्री यांचीही आज जयंती असते. श्री. सुधीर मुनगंटीवार यांनी त्यांचे आवर्जून स्मरण आपल्या भाषणात केले. भारताला स्वावलंबी बनविणाऱ्या, 'जय जवान जय किसान' अशी घोषणा देऊन कृषी क्रांतीला चालना देणाऱ्या स्व. लालबहादूर शास्त्रींचेही आजच्या जयंतीदिनी स्मरण केलेच पाहिजे, ते आपले कर्तव्यच आहे, असेही ना. मुनगंटीवार म्हणाले.

शब्द वेध

श्रद्धा !

एवढेसे काम केले कुणी तर आपण त्यांचे आभार मानतो.. अगदी रूमाल उचलून दिला तरी ताबडतोब धन्यवाद म्हणतो !

माता पित्यांचेही असेच असते पितृ पक्षातील स्मरण त्यांचे... जगाण्याला बळ देत असते.

सुभाष उसेवार
९०९१२६२४३९

अं पा द की य शेतकऱ्यांचा वाटाड्या

हरितक्रांतीद्वारे स्वामीनाथन यांनी देशाला अन्नधान्य उत्पादनात स्वयंपूर्णता दिली. आता हवामानबदलाने शेतीसमोर निर्माण होणाऱ्या आव्हानांना तोंड देण्यासाठी नवनवीन वाण विकसित करण्यासाठी त्यांचे द्रष्टेपण मार्गदर्शक ठरू शकते. आयातीत धान्यावर जगणाऱ्या भारताला हरितक्रांतीचा मार्ग दाखवून अन्नधान्य निर्यातीतील आघाडीचा देश बनण्याचे श्रेय मोणकोंबू सन्बशिवन स्वामीनाथन ऊर्फ एम. एस. स्वामीनाथन यांना जाते. शेती जगली तर देश जगेल, शाश्वत मार्गाने शाश्वत विकासाचे सूत्र देशाला आणि जगाला देण्याचे कार्य त्यांनी केले. देशातील शेतकरी जगावा आणि शेतमालाला रास्त भाव मिळावा, यासाठी देशाच्या सरकारला त्यांनी राष्ट्रीय शेतकरी आयोगाद्वारे (स्वामीनाथन आयोग) सूचना आणि शिफारशी केल्या. स्वामीनाथन यांच्या अध्यक्षतेखालील या आयोगाने केलेल्या या सूचना ना संयुक्त पुरोगामी आघाडी (यूपीए) सरकारने, ना राष्ट्रीय लोकशाही आघाडी सरकारने (एनडीए) पूर्णतः स्वीकारल्या. त्याची कार्यवाही झाली सरकारांच्या सोयीने, तुकड्या-तुकड्याने. स्वामीनाथन आयोगाने पिकाची दर्जावाढ, उत्पादकतावाढ आणि त्याद्वारे शेतकऱ्यांच्या उत्पन्नात वाढ यासाठी सूचना केल्या होत्या. शेतमालाच्या उत्पादक खर्चांमध्ये आणखी पन्नास टक्के जमेस धरून किमान आधारभूत किंमत ठरवावी, असे सूत्र स्वामीनाथन आयोगाने दिले. तथापि, त्याच्या गणिताबाबत अंमलबजावणीकल्यांनी घोळच घातला. पण किमान आधारभूत किंमत ठरवायला यानिमित्ताने सूत्र मिळाले. आजही देशभरातील शेतकरी आंदोलनांच्या मागणीत मध्यवर्ती स्थान स्वामीनाथन आयोगाच्या शिफारशींना असते. शेती आणि शेतकरी जगावा, पर्यावरणाचे संवर्धन आणि जपणूक व्हावी, देशाला अन्नधान्य सुरक्षा मिळावी, यासाठी स्वामीनाथन ह्यातभर झटले. जगभरातील ख्यातनाम संशोधन संस्था, संघटना, शेतीविषयक अनेकविध पारितोषिके, सन्मान यांनी गौरवलेल्या स्वामीनाथन यांच्या निधनाने भारतीय हरितक्रांतीच्या पर्वाचा खंदा पुरस्कर्ता आणि साक्षीदार आणण गमावला आहे. घराण्याचा परंपरागत वैद्यकीय सेवेचा वारसा जपण्यासाठी महाविद्यालयात प्रवेशलेल्या स्वामीनाथन यांनी ब्रिटीश राजवटीत देशात पडलेला अभूतपूर्व असा बंगालचा दुष्काळ पाहिला आणि शेतीतील सुधारणांचा ध्यास घेऊन कृषी शिक्षणाला अग्रक्रम दिला. त्यातच ह्यात घालावली. जनुकीयतज्ज्ञ म्हणून नावारुपाला आलेल्या स्वामीनाथन यांनी देशासह परदेशात कृषीविषयक संशोधन केले. भारत, आग्नेय आशियासह जगभरातील अनेक देशांना सल्ले दिले. साठच्या दशकात पीएल-४८० योजनेतून अमेरिकेतून आयातीत धान्यावर देशाची गुजराण व्हायची. शेतीविषयक ही दयनीय स्थिती शेतकऱ्यांच्या मदतीने पालटवण्याचे श्रेय हरितक्रांतीला जाते. मेक्सिकोतून गव्हाचे बियाणे आयात केले. त्यावर संशोधनांती कल्याण सोना आणि सोनालिका हे देशी वाण विकसित झाले. त्याच वाटेने पुढे जात गव्हासह तांदळाच्या उत्पादनात आपण केवळ स्वयंपूर्णताच मिळवली नाही, तर आज जगाची अन्नसुरक्षा जपण्याचेही काम करत आहोत. या हरितक्रांतीला यशस्वीतेमागे स्वामीनाथन यांचे दूरदर्शी नेतृत्व, विविध संस्थांच्या प्रमुखपदावरून त्यांनी घेतलेले निर्णय, सातत्यपूर्ण प्रयोगशिलात कारणीभूत ठरली. बासमती वाणाला जगभरात पोचवणे असो; नाहीतर बटाटा, ताग यांच्या आधुनिक अधिक उत्पादकता देणारे वाण विकसित करणे असो, त्याबाबत स्वामीनाथन यांचे योगदान मानावे लागेल. त्यांनी फिलिपिन्समधील तांदूळ संशोधनाला दिशा दिली. मलेशियात नगदी पिकाचे क्षेत्र वाढत असताना पारंपरिक पिकांकडेही लक्ष द्या, असा मोलाचा सल्ला त्यांनी तेथील सरकारला दिला. ज्या नॉर्मन बोरलॉंग यांच्याबरोबर त्यांनी नवनवीन वाण विकसित केले, त्यांनी दिलेल्या निधीतून सुरु झालेले जागतिक अन्न पारितोषिकाचे पहिले मानकरीही स्वामीनाथन ठरले होते. यावरून त्यांच्या संशोधनाची व्याप्ती आणि मोल लक्षात येते. नव्वदी उलटली तरी स्वामीनाथन सातत्याने शेती, शेतकरी आणि नवनवीन वाणांची निर्मिती, शेतीतील प्रयोगासाठी झटत होते. वीस वर्षांपूर्वी त्यांनी केरळमध्ये मातीच्या आरोग्याचे कार्ड उपक्रम राबवून मातीच्या आरोग्याचे महत्त्व पटवून दिले होते. त्यालाच पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांनी 'केंद्रीय मृदाआरोग्य कार्ड' योजनेद्वारे सार्वत्रिक स्वरूप दिले. आज ठिकठिकाणी मिलेट (भरडधान्य) उत्सव होतोहेत. त्याला संयुक्त राष्ट्राने पुरस्कार केले आहे. ही भरडधान्ये पोषकघटकांनी परिपूर्ण असल्याने त्याच्या लागवडीवर स्वामीनाथन यांनी विशेष कार्यक्रमाद्वारे भर दिला होता. राष्ट्रवाद, समाजकार्य यांचा वारसा त्यांना घरातूनच मिळाला होता. गांधीविचाराचा पगडा होता. त्या धारणेतून त्यांनी शेतीविषयक संशोधनाद्वारे समाजाचे सक्षमीकरण, देशाच्या अन्नधान्य सुरक्षेसाठी योगदान दिले. हे झपाटलेपण आणि त्यातून विधायक कार्य करणे, नवनव्या संशोधकांना मार्गदर्शन करणे, नवी पिढी घडवणे त्यांनी अखेरपर्यंत सुरु ठेवले. पाचट जाळल्याने दिल्ली परिसराचा जीव घुटमळत होता. तेव्हा त्यांनी त्याद्वारे चारा, कागद, कार्डबोर्डनिर्मितीचा सल्ला दिला होता. ते केवळ जनुकीय संशोधक किंवा नवनवीन वाण विकसित करून थांबले नाहीत तर शेतीच्या विकासाच्या नावाखाली पर्यावरणावर नांगर फिरता कामा नये, अशी सम्यक दृष्टी दिली. प्रयोगशाळेतील संशोधन बांधावर नेणे आणि त्याच्या कार्यवाहीतून शेतीविकास हे त्यांच्या कार्याचे सूत्र होते. हवामानबदलामुळे झपाट्याने बदलत्या परिस्थितीत तग धरणाऱ्या वाणांची गरज वाढत आहे. अशा परिस्थितीत स्वामीनाथन यांचा 'बायोफॉर्टिफाइड' वाण विकसित करण्याचा मार्ग तोडगा म्हणून उपयुक्त ठरू शकतो का, हे तपासावे लागेल. त्यांनी देशाच्या शेतीच्या विकासासाठी द्रष्टेपणा दिला, ती शाश्वत करण्यासाठी योगदान दिले, हेच त्यांचे अविस्मरणीय कार्य आहे.

महानगरांना मोकळा श्वास घेऊ द्या!

औद्योगिक आणि भौतिक सुविधा तसेच रोजगाराच्या संधी महानगरात एकवटल्याने ती बेसुमार वाढली आहेत. त्याचा ताण भौतिक सुविधांवर येतो आहे. त्यावर तोड्यासाठी अन्य छोटाशा शहरांकडे वळणे आणि तेथे या सुविधांच्या विकेंद्रीकरणाने भर द्यावा. भारताने १९९१ मध्ये 'परवाना राज' संपवून मुक्त अर्थव्यवस्थेचे धोरण स्वीकारले. परदेशी उद्योगांना भारतीय अर्थव्यवस्थेची कवाडे खुली केली. जागतिकीकरणाच्या युगामध्ये भारताच्या या खुल्या धोरणामुळे अनेक परदेशी उद्योग भारतात दाखल झाले. यात प्रामुख्याने ऑटोमोबाईल क्षेत्रातील फोक्सवॉगन, मर्सिडीस बेंझ, स्कोडा, ऑडी, ह्युंदाई यांसारख्या अनेक आंतरराष्ट्रीय, तसेच भारतीय वाहन उद्योगांनी भारतातील पुणे, मुंबई, औरंगाबाद, चेन्नई यांसारख्या महानगरांमध्ये मोठ्या प्रमाणात गुंतवणूक केली. त्यामुळे कुशल आणि अकुशल रोजगार मोठ्या प्रमाणात निर्माण झाला. पुढे माहिती तंत्रज्ञान उद्योगाने आपला जम बसविल्यानंतर औद्योगिकीकरणाला वेग प्रचंड वाढला. इतका की, मुंबई, दिल्ली, कोलकत्ता आणि चेन्नई या चार प्रमुख महानगरांबरोबरच पुणे, बंगळूर, हैदराबाद, नोएडा, अहमदाबाद, बडोदा, इंदूर, गुडगाव, विशाखापट्टणम, चंडीगड यांसारख्या वेगाने वाढणाऱ्या शहरांमध्ये माहिती तंत्रज्ञान उद्योगाच्या प्रसारामुळे प्रचंड प्रमाणात रोजगारनिर्मिती झाली. गलेलट्टु पगाराच्या असंख्य नोकऱ्या या क्षेत्राने उपलब्ध करून दिल्या. नोकरीच्या आशेने निमशहरी, ग्रामीण, अविकसित भागातील सुशिक्षित, अल्पशिक्षित आणि अशिक्षित तरुण मोठ्या संख्येने शहरात स्थलांतरित झाला. त्यामुळे या शहरांची लोकसंख्या झपाट्याने वाढली; अजूनही वाढतच आहे. या वाढत्या लोकसंख्येच्या दैनंदिन गरजांबरोबरच निवास आणि ऐषारामाच्या गरजा भागविण्यासाठी बांधकाम उद्योगाबरोबरच इतर उद्योग झपाट्याने वाढत आहेत. या सर्व उद्योगांचे केंद्रीकरण मुंबई, पुणे, दिल्ली, चेन्नई, बंगळूर यांसारख्या ठराविक महानगरांमध्ये झाल्यामुळे त्यांची लोकसंख्या झपाट्याने वाढत आहे. जगातील सर्वाधिक लोकसंख्या असलेल्या शहरांच्या यादीत २०२३मध्ये टोकियोनंतर दिल्लीचा दुसरा क्रमांक असून, बीजिंगनंतर मुंबईचा नववा क्रमांक आहे. 'मायक्रोटॅट'च्या अहवालानुसार २०२३ मध्ये दिल्लीची लोकसंख्या तीन कोटी २९ लाख असून मुंबई मेट्रोपॉलिटन रिजन अहवालानुसार मुंबईची लोकसंख्या दोन कोटी ७८ लाख आहे. यावरून तेथील लोकसंख्येच्या स्फोटाविषयी कल्पना येते. पुण्यासंदर्भात बोलायचे तर १९९१ मध्ये सुमारे २५ लाख लोकसंख्येचे पुणे २०२३ अखेरीस एक कोटीचा धक्का पार करेल, असे 'इंडिया सेन्स'चा अहवाल सांगतो. पुण्यातील उद्योगांच्या बाबतीत सांगायचे झाल्यास, पुणे जिल्ह्यात सूक्ष्म, लघु व मध्यम उद्योगांची एकूण संख्या ६२ हजारांपेक्षा अधिक आहे. याशिवाय अनेक आंतरराष्ट्रीय पातळीवरील मोठे उद्योग पुण्यात आहेत. महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळाच्या अहवालानुसार पुण्यात पाच हजारांवर माहिती तंत्रज्ञान उद्योग आजमितीस असून, तीन लाखांपेक्षा अधिक लोक या उद्योगांमध्ये काम करीत आहेत. त्यात सातत्याने वाढ होत आहे. प्रथमदर्शनी, उद्योगांचे ठराविक ठिकाणी केंद्रीकरण हे महानगरांतील लोकसंख्येच्या स्फोटाचे कारण असल्याचे दिसत असले तरी देशातील विविध राज्यांमध्ये जी छोटी शहरे आहेत, त्यांचा अपुरा विकास, नगरनियोजनाचा अभाव, वाहतूक व्यवस्थेची वाणवा, शिक्षणव्यवस्थेच्या कमतरता, कुशल व शिक्षित लोकसंख्येचा अभाव, नगरविकासाबाबत उदासीनता इत्यादी प्रमुख घटक येथील लोकसंख्येच्या असंतुलित विभाजनाला आणि असंतुलित विकासाला कारणीभूत असल्याचे दिसते. ज्या शहरांमध्ये या सुविधा उत्तम उपलब्ध आहेत, अशा शहरांनाच देशातील आणि परदेशी उद्योगांनी पसंती दिल्यामुळे काही ठराविक शहरांतील लोकसंख्येचा आकडा दिवसेंदिवस फुगतच आहे. परंतु यामुळे या महानगरांमधील वीज, पाणी, रस्ते, कायदा व सुरक्षा इत्यादी सार्वजनिक सेवा पुरविताना संबंधित संस्थांच्या नाकी नऊ येते. जवळजवळ सर्वच महानगरांमधील वाढणाऱ्या

वाहनसंख्येमुळे प्रदूषणाने धोक्याची पातळी केव्हाच ओलांडली आहे. शहरामधील वाहतुकीसाठी रस्ते, उड्डाणपूल, सार्वजनिक वाहतूक व्यवस्था दिवसेंदिवस अपुरी पडत आहे. रस्त्यांवर वाहनांची संख्या इतकी वाढली आहे की, भारतातील लोकसंख्येची वनता २०२३मध्ये प्रति चौरस किलोमीटर ४८१ आहे; तर महाराष्ट्रातील लोकसंख्येची घनता याहून कमी, म्हणजे ३६५ आहे. त्याचवेळी २०११च्या जनगणनेनुसार मुंबईतील लोकसंख्येची घनता जवळपास वीस हजार होती, तर पुणे महानगरपालिकेच्या फेब्रुवारी २०११च्या अहवालानुसार २००५मध्ये पुण्यातील लोकसंख्येची घनता बारा हजार होती. यावरून याची स्पष्ट कल्पना येते की, आज २०२३मध्ये पुणे, मुंबईसारख्या महानगरांतील लोकसंख्येची घनता किती असेल. महानगरांतील वाढत्या लोकसंख्येबरोबरच वाहनांच्या वेगाने वाढणाऱ्या संख्येमुळे प्रदूषणाची समस्या गंभीर झाली आहे. दिल्ली, जयपूर, नागपूर, पुणे, मुंबई, बंगळूर, कोलकत्ता यांसारख्या महानगरांमध्ये हवेच्या दर्जाचा निर्देशांक जागतिक मानकानुसार उच्च पातळीवर पोहोचला आहे. अशा स्थितीत महानगरांमध्ये राहणाऱ्या लोकांच्या दैनंदिन जीवनाबरोबरच आरोग्यावर याचा गंभीर परिणाम होत आहे. भारतातील महानगरांतील लोकांचे दैनंदिन जीवन किती बिकट होत आहे, हे स्पष्टच आहे. हे सर्व अशाच पद्धतीने चालू देणे हे देशाच्या आणि नागरिकांच्या भवितव्याच्या दृष्टीने घातक आहे. यावर दीर्घकालीन उपाययोजनांसाठी सरकारने कालसुसंगत धोरण आखणे निकडीचे आहे. समतोल विकासाच्या दिशेने देशातील महानगरांवरील आणि पर्यायाने तेथील प्रशासन, महापालिका व इतर सार्वजनिक सेवा संस्थांवर लोकसंख्येच्या ओझ्याबरोबरच सातत्याने वाढत्या सुविधा पुरविण्याचा दबाव कमी करण्याच्या दृष्टीने महानगरांना

व्यवहार्य पर्याय ठरू शकेल, असे नगरनियोजनाचे धोरण आखणे आज गरजेचे आहे. त्यातील काही महत्त्वाचे मुद्दे असे - १) पर्यावरणीय स्थिरतेच्या दृष्टीने विचार केला असता साधारण ५०-१०० प्रति चौरस किलोमीटर ही आदर्शवत लोकसंख्या घनता ठरू शकते. याचाच अर्थ, लोकसंख्या नियंत्रणाचे दीर्घकालीन धोरण प्रभावीपणे राबवावे लागेल. २) उपरोक्त लोकसंख्या घनतेचे उद्दिष्ट गाठण्यासाठी महानगरांतील लोकसंख्येच्या समतोल विभाजनासाठी औद्योगिक विकेंद्रीकरण साधण्यासाठी महानगरांना पर्याय ठरू शकतील, अशी जवळपासची छोटी शहरे किंवा उपनगरांच्या पायाभूत सुविधांच्या विकासाकडे सरकारला अधिक लक्ष द्यावे लागेल. त्याचबरोबर ग्रामीण भागात छोटीछोटी उद्योगांसाठी पोषक वातावरण व पायाभूत सुविधांच्या विकासावर भर द्यावा लागेल. ३) देशातील तसेच परदेशातील मोठ्या उद्योगांना औद्योगिक गुंतवणुकीसाठी जर या शहरांकडे आकर्षित करायचे असेल तर समतोल विकास साधण्यासाठी सरकारला सार्वजनिक हिताच्या दृष्टीने अधिकाधिक गुंतवणूक करावी लागेल. ४) एका ठराविक कालावधीमध्ये ही उद्दिष्टे साध्य करण्यासाठी केंद्र आणि राज्य सरकारांनी एकत्रितपणे सार्वजनिक धोरणाची आखणी आणि अंमलबजावणी करणे आवश्यक आहे. यातील अनेक गोष्टींची सुरुवात अनेक राज्यांमध्ये यापूर्वीच झालेली आहे. तथापि, त्याचा वेग आणि आवाका हा पाहिजे तेवढा नसल्याने याचे दृश्य परिणाम स्पष्टपणे दिसून येत नाहीत. भविष्यकालीन समतोल विकासाच्या तसेच भावी पिढ्यांच्या उच्च वातावरण व पायाभूत सुविधांच्या विकासाकडे लक्ष देणे आवश्यक आहे. यातील अनेक गोष्टींची सुरुवात अनेक राज्यांमध्ये यापूर्वीच झालेली आहे. तथापि, त्याचा वेग आणि आवाका हा पाहिजे तेवढा नसल्याने याचे दृश्य परिणाम स्पष्टपणे दिसून येत नाहीत. भविष्यकालीन समतोल विकासाच्या तसेच भावी पिढ्यांच्या उच्च वातावरण व पायाभूत सुविधांच्या विकासाकडे लक्ष देणे आवश्यक आहे. यातील अनेक गोष्टींची सुरुवात अनेक राज्यांमध्ये यापूर्वीच झालेली आहे. तथापि, त्याचा वेग आणि आवाका हा पाहिजे तेवढा नसल्याने याचे दृश्य परिणाम स्पष्टपणे दिसून येत नाहीत. भविष्यकालीन समतोल विकासाच्या तसेच भावी पिढ्यांच्या उच्च वातावरण व पायाभूत सुविधांच्या विकासाकडे लक्ष देणे आवश्यक आहे.

मग सरकार गावात ल्या

आज पवित्र मंत्रोच्चारामध्ये गणरायांना निरोप दिला जात असतानाच जिथे राज्यातील कोट्यवधी नागरिकांच्या हिताची 'मंत्रणा' व्हायला हवी; अशा मंत्रालयात सामान्य माणसाचा प्रवेश अधिक दुष्कर करण्यात आला आहे. त्यासाठीची तातडीने अमलात येणारी नियमावली राज्य सरकारने प्रकाशित केली आहे. या वास्तूला पूर्वी सचिवालय म्हणत. पण असे म्हणणे म्हणजे संसदीय लोकशाहीत सर्वोच्च स्थान असणाऱ्या लोकनियुक्त सरकारचे महत्त्व कमी लेखून नोकरशाहीला डोक्यावर चढविणे. म्हणून ते सचिवांचे नव्हे तर 'मंत्र्यांचे आलय' आहे, हे ठसविण्यासाठी 'सचिवालय'चे झाले मंत्रालय. मात्र, व्याकरणाच्या दृष्टीने तर हा शब्द चूक होता. मंत्र्यांचे ते मंत्रालय. मंत्रालय नव्हे. पण नाव तर ठरलेले. अशावेळी, सत्ताध्याऱ्यांना उचित आणि शास्त्रसंमत प्रकाशवाटा दाखविण्यासाठी ज्यांचा लौकिक होता अशा महापंडित तर्कतीर्थ लक्ष्मणशास्त्री जोशी यांनी 'मंत्रणा म्हणजे सल्लामसलत होते ते मंत्रालय', असा हा संधी सोडवून दिला. पेच सुटला. सगळे आनंदी झाले. आजही सत्ताध्याऱ्यांवर ज्ञानप्रकाशाचे झोत टाकण्यासाठी अनेक पंडित उत्सुक आहेत! मात्र, तर्कतीर्थांचे ऐकणारे तेव्हा त्याच तर्कतीर्थांचे यशवंतराव होते. एव्हाना

कुणाचेही काही न ऐकण्याची रीत बोकाळली आहे. पंडितांचे सोडा; नागरिकांचेही जास्त ऐकायचे नाही, अशा ठाम भूमिकेतून राज्य सरकारने नवी नियमावली जारी केली आहे. या नियमावलीत संरक्षणासाठी केलेल्या नियमांचे स्वागत करायला हवे. तसेच, मंत्रालयाच्या आवारात किंवा परिसरात खासगी वाहनांची गर्दी होऊ नये, हा आग्रह योग्यच आहे. मंत्रालयात हीशा, गवशा आणि नवशांचीही फार गर्दी झाली तर अपेक्षित मूळ आणि मुख्य काम कसे होणार, हा प्रश्नही योग्यच आहे. त्याला उत्तर शोधायलाच हवे. असे असले तरी ही नियमावली करताना सरकारने यातील मूलभूत प्रश्नाला भिडायला हवे होते. अलीकडे मंत्रालयात किंवा परिसरात प्रश्न वेशीवर टांगण्यासाठी टोकाचे पाऊल उचलणाऱ्यांचे प्रमाण वाढले आहे. त्यामुळेच, या इमारतीच्या पोटात भक्कम, लवचिक जाळी बसविली आहे. म्हणजे, कुणी उडी मारली तरी प्राण वाचतील. मात्र, तरीही तेथे उड्या मारणे चालूच आहे. जीव वाचले पण उडी घेणाऱ्यांना पकडण्यासाठी पोलिसांची जिवापाड धावपळ सुरु झाली. आंदोलकांचा प्रश्नाकडे महाराष्ट्राचे लक्ष वेधण्याचा जो हेतू होता, तो मात्र साध्य होतो. आता हेही अवघड होणार. पूर्वी मुंबईत अनेक मोर्चे निघत. त्यातले काही लाखालाखांचे असत. हे मोर्चे

विधिमंडळाचे अधिवेशन चालू असे तेव्हा तिथे; किंवा एरवी थेट मंत्रालयावर जात. अनेकदा मंत्री, मुख्यमंत्री खाली उतरत. मोर्चेकरांशी बोलत. ही जनतेचा आदर करण्याची एक रीत होती. काही काळाने बहुतेक मोर्चे काळा घोडा इथे आणि नंतर तर आझाद मैदानातच अडवायला सुरुवात झाली. म्हणजे, सत्तेच्या मुख्य व्यासपीठासमोर दाद मागण्याचे समाधानही हिरावून घेण्यात आले. मंत्रालयात हीशा, गवशा आणि नवशांचीही फार गर्दी झाली म्हणजे या आधीच्या निर्बंधांचेच पुढचे पाऊल आहे. म्हणजे मोर्चाने येऊ नकाच; पण दाद मागायला एकेकटे याल तेव्हाही आधी प्रवेशपत्र घेऊन किंवा ऑनलाइन अर्ज करून या. सरकार ही बिनचेहऱ्याची यंत्रणा सामान्य, वंचित माणसाकडे कशी पाहते, याचे ही नियमावली हे द्योतक आहे. यात एक अट तर मनोरंजकच आहे. मंत्रालयात एकाही अभ्यागताला यापुढे खिशात दहा हजारांपेक्षा जास्त रक्कम नेता येणार नाही. मंत्रालयात चालणाऱ्या व्यवहारांचा इतका बाळबोध अर्थविग्रह आजवर कुणी केला नसेल! जास्त रक्कम असेल, तर ती बाहेर सुरक्षित ठेवली जाईल. ती नंतर परत मिळेल. मंत्रालयात येणारी काही विशिष्ट माणसे आणि आतले काही चाणाक्ष यांची हुशारी, कल्पकता आणि लक्ष्मीच्या विविध अवतारांवरील त्यांची अतूट श्रद्धा यांचा इतका अपमान आजवर कधी झाला नसेल. मंत्रालयात आता बाहेरील खाद्यपदार्थ नेण्यासही बंदी आली आहे. एकेकाळी कराड-सातारा किंवा सांगलीहून येणारे भोळेभाबडे गावकरी यशवंतराव किंवा वसंतदादा यांच्यासाठी चटणीभाकर बांधून आणत, अशा दंतकथा आजही सांगितल्या जातात. आता आतल्याने काही दिले तरच खायला मिळणार. या सान्या नियमावलीतून एक गंभीर प्रश्न निर्माण होतो : तो म्हणजे राज्यभर ग्रामपंचायत, पंचायत समिती, जिल्हा परिषद, तहसीलदार कचेरी, जिल्हाधिकारी कार्यालय, विभागीय आयुक्तालय अशा सगळ्या उतरंडीवर नागरिकांची कामे का होत नाहीत? त्यांना मंत्रालयात यावेच का लागावे? मुख्यमंत्री आणि मंत्र्यांना राजामहाराजांसारखे दरबार का भरवावे लागतात? याला कार्यसंस्कृती म्हणत नाहीत. जिथे व्हायला हवीत, तिथे कामे होत नाहीत, म्हणून डोळ्यांत आशा पेलवत हजारी मराठी माणसे मंत्रालयाची वाट धरतात. त्यांना मुंबईत यावेच लागणार नाही, असे सरकार व नोकरशाहीने का वागू नये? 'शासन आपल्या दारी' हे प्रत्यक्षात आले तर नागरिकांना मंत्रालय पाहण्याची हौस नाही. पण हे होत नाही तोवर त्यांची अवस्था 'आई जेवू घालीना आणि बाप भीक मागू देईना..' अशी करू नका.

जि.प.कर्मचारी सहकारी पतसंस्थेची वार्षिक सर्वसाधारण सभा संपन्न

सहकाराचे ब्रीद पक्के करण्यासाठी हातात हात घालून काम करा:—प्रवीण गीते

सिंदखेडराजा । प्रतिनिधी
जिल्हा परिषद कर्मचारी पतसंस्था र न १३८ च्या सन २०२२-२३ च्या ५३ वा वार्षिक अहवाल सादर करताना सहकारी पतसंस्था व बँका कर्जातून संपूर्ण मुक्त होऊन स्वतःच्या पायावर उभी आहे. निवडणुकीनंतर मागील पाच महिन्यात सभासदांच्या हिताचे धोरणात्मक निर्णय घेण्यात येऊन मागील वर्षाच्या ताळेबंदानुसार एक कोटी दोन लक्ष पेक्षा अधिक नफा होऊन थकीत कर्जावर अधिक भर देऊन एनपीए मध्ये गेलेले खाते नियमित करण्याचा प्रयत्न करित,संस्थेला अधिक उंचीवर घेऊन जाण्याचा आमचा मानस आहे.त्या साठी सर्वांच्या हातात हात घालून,सहकाराचे ब्रीद पक्के करण्याचे काम करणार असल्याचे प्रतिपादन पतसंस्थेचे अध्यक्ष प्रवीण गीते यांनी केले. याविषयी अधिक ची माहिती देताना संस्थेचे मानद सचिव विजय तांदूळकर यांनी बोलताना असे सांगितले की सर्व सभासद व संचालक मंडळाच्या सहकार्या शिवाय कोणतीही संस्था यशाच्या शिखरावर आरूढ होऊ शकत नाही. सभासदांच्या हिताच्या योजना राबविण्यात काही कोटि उपाययोजना कराव्या लागतात. सर्वांच्या सहकार्यामुळेच आपली संस्था भरीव यश संपादक करू शकली. आजच्या सर्वसाधारण सभेमध्ये सर्वसाधारण कर्ज मर्यादा सहा लाख रुपये वरून साडेसात लक्ष रुपये करण्यात आली. तसेच उच्च शिक्षणासाठी कर्ज मर्यादा सहा लक्ष रुपयावरून साडेसात लक्ष रुपयापर्यंत करण्यात आली यासोबतच निगडीची कर्ज मर्यादा तीस हजारावरून

वरून पन्नास हजार रुपये करण्यात आली. सभेने सर्वानुमते यास मंजूरत प्रदान केली आहे. निकडी कर्जावरील व्याजदर दहा टक्के तर सर्वसाधारण कर्जावरील व्याज अकरा टक्के करण्यात आलेले आहे. उच्च शिक्षणावरील कर्जा साठी व्याजदर आठ टक्के कायम ठेवण्यात आलेला आहे.यासोबतच संस्थेची भाग भांडवलता वाढ करण्यासाठी मासिक वर्गणी पाचशे रुपयावरून एक हजार रुपये करण्यात आली. उपस्थित मान्यवरांनी टाळ्याच्या गजरात या सर्व विषयाला अनुमती प्रदान केली. याप्रसंगी श्री गजानन दादा पाटोळे व श्री सुभाष सुतार यांचा सेवानिवृत्तीच्या पितृव्य सत्कार करण्यात आला. यावेळी जि प कर्मचारी संघटनेचे जिल्हाध्यक्ष राजेश वाईदेशकर माजी जिल्हाध्यक्ष अशोकराव खेडेकर,सुरेश दादा वानखेडे माजी संचालक,संस्थेचे उपाध्यक्ष वीरेंद्र मापारी,सहसचिव नरेंद्र मेंतकर,राहुल कासार,महादेव सोनुने,अनिल खेडेकर,प्रमोद डोंगे,सौ सुनीताताई चित्ते(रिंढे)सौ विजयाताई सोनुने(हिंणो) श्रीमती

वाहन चालकांनी शिस्तीचे व नियमांचे पालन करा अन्यथा कारवाई अटळ; सहायक पोलिस निरीक्षक सचिन कांडगे

ओनूर । प्रतिनिधी
ओनूर पोलीस स्टेशन हद्दीमध्ये ओनूर पोलीसांनी वाहन चालकांवर कठोर कारवाई करण्याचा निर्णय घेतला आहे. अनेकदा दंड करून बेशिस्त वाहन चालक सुधारत नसल्याने आता त्यांच्यावर गुन्हा दाखल होणार असल्याची माहिती ओनूर पोलीस स्टेशनचे सहाय्यक पोलीस निरीक्षक सचिन कांडगे यांनी दिली आहे.दुरु पिऊन वाहन चालवल्यास दहा हजार रुपये दंड व दंड न भरल्यास दोन महिने कारावासाची शिक्षा मागील सहा महिन्यांपासून दारू पिऊन वाहन चालवणाऱ्या १७५ वाहन चालकांवर कारवाई केली अशी माहिती पोलीस निरीक्षक कांडगे यांनी दिली. बेशिस्त वाहन चालवणे,मद्यपान करून वाहन चालवणे ,मोबाईलवर बोलत वाहन चालवणे,स्टॅट करणे, नागमोडी बळणे घेत वाहन

चालवणे,भरधाव वेगाने वाहन चालवणे,असे जर ओनूर पोलीसांच्या निदर्शनास आले तर कारवाईला सामोरे जावे लागणार असल्याने वाहन चालकांनी शिस्तीचे व नियमांचे पालन करावे अन्यथा कारवाई अटळ आहे असा इशारा ओनूरचे सहाय्यक पोलीस निरीक्षक सचिन कांडगे यांनी वाहन चालकांना दिला आहे.तसेच ओनूर परिसरातील दुचाकी, कारचालक ,मालवाहतुक वाहने पिकअप,ट्रॅकचालक यांनी देखील कॉलेज,शाळा व गर्दीच्या ठिकाणी वाहने हळू चालवावीत.दुचाकी,फोर व्हीलर बेशिस्त पाकिंग करू नये.अशा वाहन चालकांवर देखील पोलीसांची करडी नजर राहणार आहे.नागरिकांनी मॉनिंग वॉकला हायवे वर जाऊ नये,स्वतःची काळजी घ्यावी असे आवाहन ओनूर पोलीस स्टेशनच्या वतीने करण्यात आले आहे.

सार्वजनिक गणेश मंडळाच्या वतीने गणपती बाप्पाचे विसर्जन

कंधार । प्रतिनिधी
कंधार तालुक्यातील काटकळंबा येथे सार्वजनिक गणेश मंडळाच्या वतीने गेल्या मागील तीस वर्षांपासून गणपती बाप्पाची स्थापना करण्यात येत असते व त्याचप्रमाणे याही वर्षी स्थापना करण्यात आली होती व या गणेश मंडळाच्या वतीने अकरा दिवस गणपती बाप्पाची आरती व भजन दांडिया व गण वर डान्स महाप्रसाद असे आणि कार्यक्रमोत्तरे घेण्यात आले होते व दिनांक ३० ९ २०२३ रोजी गणपती बाप्पाची मिरवणूक काटकळंबा गावातील प्रमुख रस्त्याने काढण्यात आली या मिरवणुकीत गुलाला ऐवजी फुलांची उधळण करण्यात आली व त्याचबरोबर या मिरवणुकी वेळेस जागोजागी गणपती बाप्पाचे नागरिकांने पूजन केलं त्याचबरोबर शिवजयंती मंडळाने गणेश भक्तांना पिण्याचे पाण्याची व्यवस्था करण्यात आली होती व त्याचबरोबर या मिरवणुकीत महिला पुरुषांने दांडिया खेळत व गणपती

बाप्पाच्या गाण्यावर डान्स करत गावकऱ्यांचे लक्ष वेधून घेतले होते व रात्री गणपती बाप्पाची आरती करून विसर्जन करण्यात आले व या मिरवणुकीत बंदोबस्तासाठी उमानगर पोलीस स्टेशनचे पोलीस बांधव उपस्थित होते त्याचबरोबर हे सदरील कार्यक्रम शांततेत पार पाडण्यासाठी सार्वजनिक गणेश मंडळ व वडार समाज बांधवाने मोठा परिश्रम घेतल्याचे यावेळेस दिसून आले.

वरोऱ्यात गणरायाचे थाटात विसर्जन

शिवसेना (उबाठा) वतीने जिल्हाप्रमुख मुकेश जिवतोडे यांनी केले गणेश मंडळाच्या सदस्यांचे स्वागत व सत्कार

वरोरा । प्रतिनिधी
गणपती बाप्पा मोरया, पुढच्या वर्षी लवकर या, म्हणत वरोऱ्यासह तालुक्याच्या कानाकोपऱ्यातून आलेल्या हजारो भाविकांनी दिनांक ३० सप्टेंबर रोजी गणपती बाप्पाला अखेरचा निरोप दिला. शिवसेना उद्भव बाळासाहेब ठाकरे गटाच्या वतीने जिल्हाप्रमुख मुकेश जिवतोडे व समस्त शिवसैनिकांनी सार्वजनिक गणेश मंडळाच्या सदस्यांचे स्वागत तसेच छत्रपती शिवाजी महाराज यांचा फोटो देऊन सत्कार केला. शहरात सर्वप्रथम विठ्ठल मंदिर येथील मनाचा गणपतीचे विसर्जन झाल्यानंतर सर्व सार्वजनिक गणेश मंडळाच्या विसर्जनाला मिरवणुकीला सुरुवात करण्यात आली. डीजेचा ताल तर कुठे ढोलताशांचा कडकडाट आणि त्यावर बेधुंद होऊन ताल धरणाऱी तरुणाई विसर्जन मिरवणुकीचे विशेष आकर्षण ठरले. या विसर्जन विसर्जन मिरवणुकीत सहभागी भाविक भक्तांचे तसेच सार्वजनिक गणेश मंडळ व त्यांच्या सदस्यांचे शिवसेना उद्भव बाळासाहेब ठाकरे गटाच्या वतीने शिवसेना जिल्हाप्रमुख मुकेश जिवतोडे व समस्त शिवसेना पदाधिकाऱ्यांनी

स्वागत तसेच छत्रपती शिवाजी महाराज यांच्या फोटो देऊन सत्कार केला व बाप्पाला अखेरचा निरोप देण्यासाठी आलेल्या चिमुकल्यांना चाँकलेटचे वाटप केले. यावेळी युवासेना जिल्हाप्रमुख मनीष जेठानी,उपजिल्हा प्रमुख अमित निब्रड, विधानसभा संघटक सुधाकर मिलमिले, तालुका प्रमुख विपीन काकडे, शहर प्रमुख संदीप मेश्राम, युवासेना समन्वयक तथा माजी नगरसेवक दिनेश यादव, शहर संघटक व माजी नगरसेवक किशोर टिपले, माजी नगरसेविका सुषमा भोयर, उपातालुका प्रमुख सागर पिंपलशेंडे,मनीष दोहते, शिवदत्त मनीष ठक, युवती सेना तालुका प्रमुख तेजस्विनी हनुमंते व आदी उपस्थित होते.

आ. सुरेश धस यांच्या पाठपुराव्याला यश कुकडी प्रकल्पाचे पाणी सीना धरणात सोडण्यास सुरुवात

आष्टी । प्रतिनिधी
आ.सुरेश धस यांनी आष्टी येथील आपल्या अर्चदत्तचंद्र या निवासस्थानी दि.२९ शुक्रवारी पत्रकार परिषदेत घेतली होती व या साठवण तलावाच्या निविदेची प्रक्रीया फेब्रुवारी पासूनच सुरू आहे. ती आता अंतिम टप्प्यात असून लवकरच प्रकाशित होणार असल्याचेही आमदार धस यांनी सांगितले. तसेच आपण ना.चंद्रकांत दादा पाटील यांच्याकडे कुकडीचे सर्व प्रकल्प भरले असून, ओहऱ्यांचे १२०० एनसीएफटी पाणी सोडण्यात यावे तसेच कालवा समितीची बैठक लवकरच लवकर घेण्यात यावी अशी पत्राद्वारे मागणी केली होती त्या पत्राची दखल घेतली व आ.धस यांनी ना.चंद्रकांत दादा पाटील साहेब मंत्री, तथा कालवा सल्लागार समिती अध्यक्ष यांच्याकडे आष्टी तालुक्यातील पावसाची आकडेवारी,मध्यम व लघु प्रकल्पातील अपुरा पाणीसाठा लक्षात घेता, दुष्काळ सद्बुध परिस्थिती निर्माण झालेली असल्यामुळे कुकडी

प्रकल्पातून अति प्रवाहित होणारे १.२ टी. एम.सी.पाणी सीना मेहकरी उपसा सिंचन योजने अंतर्गत असलेले हक्काचे पाणी सीना प्रकल्पात सोडण्यात यावे आणि सीना धरणातून पंपाच्या सहाय्याने ते मेहकरी धरणात सोडण्यात यावे अशी विनंती केली होती आणि कालवा समितीची तात्काळ बैठक बोलावून आज ना.चंद्रकांत दादा पाटील यांच्याशी दूरध्वनीवरून संपर्क साधून याबाबत विनंती केल्यानंतर दादांनी तात्काळ संबंधित विभागाला सुचना दिल्यामुळे काल दि.३० रोजी रात्री पासून कुकडी प्रकल्पातून सीना प्रकल्पात पाणी सोडण्याचे आदेश दिले व तात्काळ पाणी सोडण्याची प्रक्रीया सुरू करण्यात आली आहे अशी माहिती श्री.मुठे साहेब (विशेष कार्यकारी अधिकारी) यांनी आ. सुरेश धस यांना दिली आहे. यामुळे मेहकरी लाभक्षेत्रातील शेतकऱ्यांना सिंचनासाठी पाणी उपलब्ध होणार असल्यामुळे शेतकऱ्यांनी आनंद व्यक्त केला जातो आहे

दिशा स्कूल येथे रक्तदान शिबीर

वरोरा । प्रतिनिधी
महात्मा गांधी व लाल बहादूर शास्त्री जयंती निमित्त अक्षर अमृत बहुउद्देशीय संस्था वरोरा व जवारलाल नेहरू मेडिकल कॉलेज सांगवी, वर्षा यांच्या संयुक्त विद्यमाने दिशा स्कूल वरोरा येथे रक्तदान शिबीर घेण्यात आले. या शिबिराचे उद्घाटन डॉ. प्रमोद गंपावार यांनी केले तर दिशाचे संचालक खेमराज कुरेकार,दिशा स्कूल वरोरा च्या मुख्याध्यापिका नीता खेवले, नंदा वाटेकर,सचिन सातपुरे, शुभम पिसे, सचिन गौरकार इत्यादी उपस्थित होते. शिबिरात ३० रक्तदात्यांनी रक्तदान केले. रक्तदान शिबीर यशस्वी करण्यासाठी रमेश चौधरी, विलास खापणे, रमेश सनस, प्रवीण गौरकार, देवेंद्र दडमल, कालिदास ढोक, अंकुश देहारकर इत्यादींनी सहकार्य केले.

राष्ट्रपिता महात्मा गांधी व लालबहादूर शास्त्री यांची जयंती साजरी

गोंडपिरी । प्रतिनिधी
संपूर्ण भारत देशात राष्ट्रपिता महात्मा गांधी व लाल बहादूर शास्त्री यांची २ ऑक्टोबर रोजी मोठ्या थाटामाटात जयंती साजरी केली जाते. दरवर्षीप्रमाणे यावर्षी सुद्धा हिवरा येथील ग्रामपंचायत व जिल्हा परिषद प्राथमिक शाळा हिवरा येथे राष्ट्रपिता महात्मा गांधी व लालबहादूर शास्त्री यांना अभिवादन करून मोठ्या थाटामाटात जयंती साजरी करण्यात आली. उपस्थित सर्वांनी दोन्ही हुतात्म्यांच्या प्रतिमांचे पुष्पहारपूजन केले व हुतात्म्यांच्या जयघोष करत अभिवादन केले.

नागरिकांना जीवन जगत असताना विविध माध्यमातून स्वातंत्र्य अधिकार मिळवून दिला. याची थोरवी तर गायलीच पाहिजे, सोबतच आधुनिक काळात आपण विद्यार्थी म्हणून भविष्यात कसे घडले पाहिजे, आपणही देशासाठी अथवा गावांसाठी काही योगदान,बलिदान दिले आणि भारतीय

असल्यासारखे जगा, असे शिका की तुम्ही सदैव जगालशब्दामध्ये वाईटाचे चांगल्यात रूपांतर करण्याची शक्ती असते असा विश्वास बाळगणाऱ्या महात्मा गांधी यांनी जगाला अहिंसेची शिकवण दिली. जे काम कोणत्याही शस्त्राने करता येत नाही ते काम कायदा, नैतिकमुल्ये व नैतिकतेने होऊ शकते असा संदेश भारतीय नागरिकांना दिला. यासोबतच लालबहादूर शास्त्री हे भारताचे दुसरे पंतप्रधान होते व जय जवान जय किसान असा त्यांचा शेतकऱ्यांसाठी नारा होता,ते स्वातंत्र्य सेनानी सुद्धा होते. असे आपल्या भाषणातून उपस्थितांना दोन्ही हुतात्म्यांबद्दल माहिती दिली.प्रसंगी ग्रामपंचायतीचे पदाधिकारी व कर्मचारी,जिल्हा परिषद शाळेचे शिक्षक वृंद व विद्यार्थी,शाळा व्यवस्थापन समिती पदाधिकारी, गावातील अंगणवाडी विभागाच्या कर्मचारी, आरोग्य विभागाच्या सेविका व कर्मचारी आणि गावातील विविध समित्यांचे पदाधिकारी व प्रतिष्ठित नागरिक उपस्थित होते.

जवाहर नवादेय विद्यालय घोट येथे विद्यार्थी व गावकऱ्यांसाठी शालेय आरोग्य तपासणी उपक्रम

चामोशी । प्रतिनिधी
गडचिरोली जिल्ह्यातील विद्यार्थी गुणवत्तेचे केंद्र स्थान म्हणून सुपरिचित असलेले जवाहर नवादेय विद्यालय घोट कडे बघितले जाते.या विद्यालयात शिक्षण पूर्ण करून जे विद्यार्थी डाक्टर म्हणून तयार झाले त्यांच्याकडूनच आज विद्यार्थी आणि गावकऱ्यांची शालेय आरोग्य तपासणी मोफत मध्ये केली हे विशेष.

विद्यालयाचे प्राचार्य राजन गजभिये यांनी दिलेल्या माहितीनुसार शनिवार ला सदर उपक्रम हाती घेण्यात आला.त्यामध्ये नवादेय विद्यालय घोट येथील ४३० विद्यार्थी आणि जवळपास १६० गावकऱ्यांनी तपासणी करून घेतली.आरोग्य शिबिराचे उद्घाटन सरपंच रूपाली दुधबाबरे यांनी केले तर प्रमुख अतिथी प्राचार्य राजन गजभिये,उपप्राचार्य विजय इंदोरकर,विद्यालयातील सर्व शिक्षक वर्ग उपस्थित होते. दरम्यान यावेळी ११ डॉक्टरांनी योगदान दिले त्यामध्ये डॉ चंद्रशेखर शानगोंडा,डॉ श्रध्दा गजभिये,डॉ चेतन आकरे,डॉ महेंद्र पेदढाला,डॉ सुरज धर्मपुरीवार,डॉ यशवंत दुर्गे,डॉ स्वप्नील राऊत,डॉ अविनाश टेकाम,डॉ किर्ती पवार आणि डॉ खुशबु दुर्गे यांचा समावेश आहे. धावपळीच्या जीवनात माणूस हा आपल्या

महात्मा गांधी व शास्त्री यांची जयंती साजरी

भद्रावती । प्रतिनिधी
राष्ट्रपिता महात्मा गांधी यांची १५४ वी आणि माजी पंतप्रधान लालबहादूर शास्त्री यांची ११९ वी जयंती राष्ट्रपिता नगर विकास मंचच्या वतीने सकाळी ८ वाजता भजन व प्रार्थना करून साजरी करण्यात आली. स्थानिक गांधी चौकातील महात्मा गांधी यांच्या पुतळ्याला व लालबहादूर शास्त्री यांच्या प्रतिमेला मंचाचे अध्यक्ष धनंजय गुंडावार यांनी सुतमाला अर्पण करून बंदन केले. याप्रसंगी गांधीवादी ज्येष्ठ नागरिक काशिनाथ मनगटे गुरुजी यांनी विविध धार्मिक भजन सादर केले. महात्मा गांधी यांच्या आवडते भजन वैष्णव जन तो येणे करीये, जो पीड पराई जाने रे या भजनाचा समावेश होता. यावेळी माजी आमदार बाळासाहेब साळुंखे गुरुजी, राष्ट्रपती नगर विकास मंचाचे अध्यक्ष धनंजय गुंडावार, दिलीप डोंगे, सुरज गावंडे,धर्मा गायकवाड, प्रकाश

दास, डॉ. यशवंत घुमे, भाऊराव कुटेमारे गुरुजी, रवी पवार, दिलीप मांढरे,विनायक येसेकर, महादेव डाहले गुरुजी, धर्मेंद्र हवेलीकर, अनंत आंबिलकर, रत्नाकर

डोंबेरे,अंजय्या पुळवार, छोटू पारंभे,राजू गैनावर यांचे सह अनेक गांधीवादी उपस्थित होते.सुरवातीला उपस्थितांनी महात्मा गांधी,शास्त्री यांच्या प्रतिमेला वंदन केले.

गोंडवाना विद्यापीठाचा वर्धापन दिन उत्साहात साजरा

गोंडवाना विद्यापीठ समाजातील लोकांना जोडणारे विद्यापीठ आहे:डॉ.सतीश गोगुलवार

गडचिरोली । प्रतिनिधी
लोकांचे जंगलांचे अधिकार संपायला आले होते. खऱ्या अर्थाने आदिवासी आणि वनवासी यांचे अधिकार नष्ट व्हायला लागले होते. मेंढालेखा गावाला पहिले सामूहिक अधिकार प्राप्त झाले. आता बऱ्याच गावांना सामूहिक अधिकार मिळाले.ग्रामसभाना समृद्ध करण्यासाठी एकल प्रशिक्षण कार्यक्रम जिल्हाधिकारी संजय मीणा यांच्या संकल्पनेने सुरु झाला. कुलगुरु डॉ.प्रशांत बोकारे यांच्या सहकार्याने गोंडवाना विद्यापीठ नॉलेज पार्टनर म्हणून काम करत आहे. स्थानिक लोकांचा एकल प्रशिक्षणचा अभ्यासक्रम तयार करण्यासाठी विद्यापीठाने संधी दिली.यात १०० गावातील तरुण-तरुणी सहयोगी म्हणून काम करू लागले. सरळ विद्यापीठ गावातील लोकांशी जोडले गेले .गोंडवाना विद्यापीठ हे समाजातील लोकांना जोडणारे विद्यापीठ आहे. असे प्रतिपादन जीवन साधना गौरव पुरस्कार प्राप्त आम्ही आमच्या आरोग्यासाठी ,संयोजक डॉ. सतीश गोगुलवार यांनी जीवन साधना गौरव पुरस्कार प्राप्त झाल्यानंतर केले.यावेळी पत्नी शुभदा देशमुख यांच्यासह सत्कार करण्यात आला.२ ऑक्टोबर २०२३ रोजी गोंडवाना विद्यापीठाने १२ वर्षांचा कार्यकाळ पूर्ण करीत १३व्या वर्षात पदार्पण केले.त्या निमित्ताने विविध पुरस्कारांचे वितरण , परीक्षा भवन व मॉडेल कॉलेज भवनाचे लोकार्पण तसेच विद्यापीठ परिसरात वृक्षारोपण

मान्यवरांच्या हस्ते करण्यात आले.महाराजा सेलिब्रेशन हॉल ऍन्ड लॉन, माडीया तुकुम, धानोरा रोड, सिटी हार्ट हॉटेल जवळ, येथे वर्धापन दिन सोहळा संपन्न झाला.या कार्यक्रमाला प्रमुख पाहुणे व उद्घाटक म्हणून, आमदार डॉ. देवाव होळी, जिल्हाधिकारी, गडचिरोली संजय मीणा ,कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी कुलगुरु डॉ. प्रशांत बोकारे, प्रमुख अतिथी म्हणून प्र-कुलगुरु, डॉ. श्रीराम कावळे, कुलसचिव डॉ. अनिल हिरेखण , अधिष्ठाता विज्ञान व तंत्रज्ञान डॉ. अनिल चिंताडे, अधिष्ठाता मानव विज्ञान विद्या शाखा डॉ. चंद्रमौली, वित्त व लेखा अधिकारी डॉ. भास्कर पटारे, व्यवस्थापन परिषदेचे सदस्य श्री प्रशांत मोहिते,डॉ.संजय गोरे, स्वप्नील दोंतुलवार डॉ. प्राचार्य लेमराज लडके, डॉ.विवेक गोवंतवार, गुरुदास कामडी ,.प्रशांत दोंतुलवार,डॉ. नंदाजी सातपुते, डॉ. रंजना लाड आदी उपस्थित होते. गोंडवाना विद्यापीठाची उत्तरोत्तर प्रगती होत आहे.केंद्र सरकार आणि राज्य सरकारने निधी या विद्यापीठाला दिला आहे, त्यामुळे त्यांचे मी आभार मानतो. आदिवासी नक्षलग्रस्त भागातील गोंडवाना विद्यापीठात महामहिम राष्ट्रपती आल्या आणि विद्यापीठाच्या विकासाची हमी त्यांनी दिली. डॉ.सतीश गोगुलवार यांना जीवन गौरव पुरस्कार मिळाला याबाबत त्यांचे अभिनंदन करतो.या पुरस्कारामुळे विद्यार्थ्यांच्या मनात समाजसेवेची भावना जागृत होईल.मेरा देश मेरी मिट्टी या उपक्रमाच्या

माध्यमातून देशात राष्ट्रप्रेम आणि देशप्रेम निर्माण होत आहे, राष्ट्रभाव निर्माण करण्याचे काम पंतप्रधान नरेंद्र मोदी साहेब कथत आहेत आझादी के अमृत महोत्सवाच्या माध्यमातून प्रत्येक महाविद्यालयात, गावात, विभागात ७५ वृक्ष लावायचे आहे, हे वृक्ष फोटो पुरती न ठेवता ते ७५ वर्षे कसे टिकेल याची काळजी घेतली पाहिजे हे अभियान प्रत्येक गावापर्यंत पोहचविले पाहिजे. विद्यार्थ्यांनी आत्मनिर्भर विद्यार्थी होणे गरजेचे आहे.विद्यापीठाने ईजिनिअरिंग शाखा सुरु करावी. विद्यापीठ विकासासाठी मी सदैव तत्पर आहे.जिल्ह्यात आदिवासी आश्रमशाळा आहे. विद्यापीठ

आपल्या गावात उपक्रम जसा राबवित आहे तसेच काही सेंट्र विद्यापीठाने आश्रम शाळेत घावे.त्यांचा विकास झाला तर जिल्ह्याचा विकास होईल असे ते म्हणाले. मागास जिल्हा ही ओळख पुसून विद्यापीठाचे नाव राष्ट्रीय स्तरावर येईल:डॉ प्रशांत बोकारे विद्यापीठाच्या निर्णयात व्यवस्थापन परिषद, विद्या परिषद, आधीसभा यांचा महत्वाचा वाटा आहे .विद्यापीठाच्या प्रगती साठी असलेल्या कुठल्याही निर्णयात आडकाठी येत नाही.नुकत्याच विद्यापीठाच्या विद्यार्थ्यांनी लॉयड मेटल्स आणि त्रिवेणी या दोन कंपन्यांसाठी मुलाखती दिलेल्या

आहेत .त्यातून काही विद्यार्थ्यांची निवड होण्याची शक्यता आहे या बारा वर्षांच्या कार्यकाळात शासनाने निधीची कमतरता पडू दिली नाही. एकल प्रकल्पा अंतर्गत आतापर्यंत २५९ ग्रामसभांचे प्रशिक्षण पूर्ण झालेले आहे .ग्रामसभा कशा सक्षम होईल. येथील जिल्ह्याचा कसा विकास होईल. या साठी आम्ही सतत प्रयत्नशील आहोत. गडचिरोली आणि चंद्रपूर जिल्ह्याची मागास ही ओळख मिटून जिल्हा बरोबरच विद्यापीठाचे नाव राष्ट्र स्तरावर जाईल. असा आशावाद कुलगुरु डॉ. प्रशांत बोकारे यांनी व्यक्त केला.मेरी माटी मेरा देश या उपक्रमाअंतर्गत जिल्हाधिकारी संजय मीणा यांना रासेयो संचालक डॉ. श्याम खंडारे, यांच्या हस्ते अमृत कलश सुपूर्द करण्यात आला.डॉ.सतीश गोगुलवार यांच्या मानपत्राचे वाचन डॉ. सतिवा सादमवार यांनी केले.मागासवर्गीयांसाठी उपयोगी असलेल्या विद्यापीठ मार्गदर्शिकेच्या प्रथम आवृत्तीचे प्रकाशन याप्रसंगी मान्यवरांच्या हस्ते करण्यात आले.कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक प्र-कुलगुरु डॉ. श्रीराम कावळे यांनी , मनोगत रासेयो संचालक डॉ श्याम खंडारे ,संचालन, डॉ. शिल्पा आठवले तर आभार कुलसचिव डॉ. अनिल हिरेखण यांनी मानले. या कार्यक्रमाला विद्यार्थी, पालक, व्यवस्थापन परिषद, अधिसभा, विद्या परिषद ,सर्व शिक्षक तसेच शिक्षकेतर कर्मचारी उपस्थित होते.

ग्रामपंचायत व जी एम आर वरलक्ष्मी फाऊंडेशनच्या संयुक्त विद्यमाने स्वच्छता ही सेवा उपक्रम व वृक्षारोपण

वरोरा । प्रतिनिधी
तालुक्यातील सालोरी येन्सा ब्लॉक मजरा (लहान) ग्रामपंचायत अंतर्गत तसेच जी एम आर वरलक्ष्मी फाऊंडेशन च्या संयुक्त विद्यमाने १ ऑक्टोबर २०२३ ला १ तास स्वच्छते करिता या स्वच्छता उपक्रमांतर्गत ग्रामपंचायत मजरा लहान येथील सरपंच वंदना निब्रड व सर्व ग्रामपंचायत सदस्य जी एम आर वरलक्ष्मी फाऊंडेशन चे कर्मचारी,तंटामुक्ती अध्यक्ष, गावाच्या विकासासाठी सदैव तत्पर असलेले अनेक सामाजिक कार्यकर्ते,गावातील नागरिक यांनी सदर अभियान यशस्वी केले. गावकऱ्यांना आपल्या ग्रामपंचायत, शाळा तसेच घराजवळ परिसर कसे स्वच्छ ठेवता येईल, याची माहिती दिली. सदर उपक्रमास ग्रामपंचायत सरपंच वंदना निब्रड, उपसरपंच प्रमोद तोडासे, तंटामुक्त समितीच्या अध्यक्ष

सारीका धाबेकर, सीआरपी माधुरी पिंणे, ग्रामपंचायत सदस्य सर्वश्री अनिता आत्राम, हर्षल निब्रड, राजेंद्र बोडे, सामाजिक कार्यकर्ते यानीवंत गोडाम, धनराज वांढरे, गवशा गोबाळे, कैलास तोडासे,प्रकाश झाडे, अनिल करारे , सुभाष लडादिगा,रवी किशाके, आशा वर्कर गायधने तसेच रोजगार सेवक,

स्वच्छता ही सेवा अभियाना अंतर्गत उपजिल्हा रुग्णालयात स्वच्छता अभियान

वरोरा । प्रतिनिधी
शहरातील उपजिल्हा रुग्णालयात स्वच्छता हीच खरी सेवा या अभियानाअंतर्गत स्वच्छता अभियान अतिउत्साहात पार पडले आयुष्य भवः या सरकारच्या उपक्रमा अंतर्गत दिनांक १ ऑक्टोबर २०२३ ला महात्मा गांधी यांच्या जयंती निमित्त सकाळी १० वाजता पासून तर १२ वाजेपर्यंत हे स्वच्छता अभियान राबविण्यात आले. हे अभियानात डॉ. प्रफुल्ल खुजे वैद्यकीय अधीक्षक यांच्या मार्गदर्शनात राबविण्यात आले. यात सर्व अधिकारी कर्मचारी उपस्थित उपस्थिती दर्शविली.यासाठी डॉ खुजे वैद्यकीय अधीक्षक, डॉ शोख, डॉ.झाफिया, डॉ

बोरकर, वंदना विनोद बरडे सह.अधीसेविका तुलसी कुमरे, परिसेविका, सरस्वती कापटे परिसेविका, रुबिना खान अधिपरिचारीका, प्रतापसिंग राजपूत, सतिस येडे, अनिता ठाकरे, वर्षा भुसे,अमोल भोग, घोटेकर,विजय ऊके, निरंजना कोरडे, कुंदा मडावी, लक्ष्मीकांत ताले,सोनु देवगडे, रंगनाथ सोरडे, जवादे सागर कापटे,समीर ऊके ,मेश्राम सेक्युरिटी गार्ड इत्यादींनी साफसफाई व स्वच्छता अभियानात परिश्रम घेतले.सर्वांना स्वच्छतेचा संदेश देण्यात आला व स्वच्छता अभियानाची प्रतिज्ञा घेण्यात आली.आणि स्वच्छतेचा संदेशासोबत प्रचार व प्रसार करण्यात आला.

उखर्डा येथे स्वच्छता ही सेवा अभियानाला उत्स्फूर्त प्रतिसाद

वरोरा । प्रतिनिधी
तालुक्यातील उखर्डा येथे स्वच्छता ही सेवा अभियान राबविण्यात आले .गावातील नागरिकांनी गावातील रस्त्यांची, हनुमान मंदिर परिसर व गावातील मुख्य ठिकाणांची स्वच्छता केली. राष्ट्रपिता महात्मा गांधी यांच्या जयंती निमित्त १ ऑक्टोबर ते १५ ऑक्टोबर स्वच्छता ही सेवा अभियान १ तास स्वच्छता अभियान राबविण्यात येणार आहे या निमित्त उखर्डा येथे स्वच्छता करण्यात आली तसेच लोकांना स्वच्छतेचे महत्व समजावून सांगण्यात आले. उखर्डा हे गाव राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज व कर्मयोगी संत गाडगेबाबा यांच्या विचारानी प्रेरित होऊन गेल्या कित्येक वर्षांपासून ग्राम स्वच्छता तसेच अनेक समाजोपयोगी उपक्रम राबवत असते. या गावाला आदर्श गाव पुरस्कार

प्राप्त झाला असून गावातील लोकांच्या दैनंदिन जीवनात स्वच्छता ही सेवा अभियान सुरु असते. यावेळी उपसरपंच प्रमोद फरकाडे, ग्राम सेवक पंकज थुल, किशोर डोंगरवार, अभिजित कुडे, अंगणवाडी सेविका चंद्रकला कोल्हे, कीर्तनाके, संगणक परिचालक राजेंद्र कुडे, शुभम हीवरकर गावकरी मोठ्या संख्येने उपस्थित होते.

महात्मा गांधीजी ही केवळ व्यक्ती नसून मानवकल्याणाचा अमर विचार-भोंगळे

राजुरा । प्रतिनिधी
भाजपाच्या वतीने संपूर्ण देशभर सुरु असलेल्या सेवा पंथरवडा स्वच्छता हीच सेवा या उपक्रमांतर्गत स्वच्छतेसाठी श्रमदत्त करून भाजपाचे निवडणूक प्रमुख अतिथी यांच्या आवाहनाने पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांनी केले होते. या आवाहनाला प्रतिसाद देत आज सकाळी राष्ट्रपिता महात्मा गांधी यांच्या जयंतीनिमित्ताने भाजपाच्या वतीने शहरात टिकठिकाणी सामूहिक स्वच्छता करून अभिवादन करण्यात आले. शहराच्या मुख्यमार्गावरील छत्रपती शिवाजी महाराज आणि डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या पूर्णांकृती पुतळ्याची स्वच्छता करून भाजपाचे निवडणूक प्रमुख तथा माजी जिल्हाध्यक्ष देवराव भोंगळे यांच्या प्रमुख उपस्थितीत माल्यार्पण करण्यात आले. यासोबतच वैराग्यमूर्ती गाडगे महाराज प्रतीमाफलक, आदिवासी क्रांतिकारक नारायणसिंह उर्डेके, महात्मा ज्योतिबा फुले

यांच्याही पुतळा परिसरात सामूहिक स्वच्छता करून अभिवादन करण्यात आले. त्यानंतर मौलाना अबुल कलाम आझाद चौक, सोम नं. ०३ कार्मवरील छत्रपती शिवाजी चौक आणि नामामथपूर परिसरातील गोटुल येथेही सामूहिक स्वच्छताची वाहण्यात आली. त्यानंतर, ना.सुधीरभाऊ मुनगंटीवार सेवा केंद्र तथा भाजपा जनसंपर्क कार्यालयात राष्ट्रपिता महात्मा गांधी आणि माजी पंतप्रधान लाल बहादूर शास्त्री यांच्या प्रतिमेला जेष्ठ पदाधिकऱ्यांच्या हस्ते पुष्पहार अर्पण करून अभिवादन करण्यात आले. यानिमित्ताने बोलतांना, म. गांधीजींनी देशाला सत्याग्रह, अहिंसेच्या मार्गाने स्वातंत्र्य मिळवून दिले. समाजातल्या दुर्बल, वंचित, उपेक्षित बांधवांच्या हक्कांसाठी त्यांनी लढा लढला. मानवतेच्या कल्याणातच विश्वास कल्याण आहे ही शिक्षण दिली. गावखेडे स्वयंपूर्ण झाली तरच देश स्वयंपूर्ण होईल यावर त्यांचा विश्वास होता. महात्मा गांधीजी ही केवळ व्यक्ती नसून मानवकल्याणाचा,

विश्वकल्याणाचा तो अमर विचार आहे.याचसोबत माजी पंतप्रधान स्वर्गीय लाल बहादूर शास्त्री जी यांनी देशाला 'जय जवान जय किसान'चा नारा दिला. त्या न्याऱ्याची आजही गरज असून तोच नारा देशाला बसवला बसवेल. शास्त्रीजींच्या मनात देशातल्या शेतकरी, सैनिकांबद्दल कणव होती. ते सामान्य माणसाचं दुःख जाणणारे पंतप्रधान होते. सधेपणा हीच त्यांची ओळख होती. देशवासियांसाठी मूढ असलेले शास्त्रीजी देशाच्या शत्रूंसाठी वज्राहू कठोर होते. देशाचे कणखर पंतप्रधान म्हणून त्यांचे जीवन भावी पिढीला सदैव प्रेरणा देत राहील. देईल. असे प्रतिपादन देवराव भोंगळे यांनी केले.यावेळी तालुकाध्यक्ष सुनिल उरकुडे, आरपीआयचे नेते सिद्धार्थ पथाडे, माजी नगराध्यक्ष रमेश नळे, सुरेश रागीट, भाऊराव चंदनखेडे, राधेश्याम अडाणीया,बंडू चिल्लावार, संजय उपगालावार, सचिन डोहे, विनोद, नरेंद्रलुवार, दिलिप गिरसावळे, सय्यद सहेजद अली,

महादेव तपासे, सचिन बैस, अजय राठोड, मंगेश श्रीराम, सिन् पुंजा, कवडू टेंगणे, उज्वला जयपुरकर, शुभांगी रागीट, शितल वाटेकर, योगीता भोयर, गंगशेट्टीवार, टिपा बोंतला, प्रशांत साळवे, अनिल रेगिनवार, प्रमोद लांडे, हरिदास झाडे, मधुकर नरड, मोहन कलेगुलवार, छबिलाल नाईक, दिपक झाडे, प्रणय विरमलवार, संतोष मेश्राम, संजय जयपुरकर, शकील बेग, आकाश वाटेकर, रूपेश बुसण, विकी साठवणे, अनंद सिडाम, प्रदिप मोरे, प्रभाकर किनाके, सुरेश टेकाम, दिलीप आत्राम, अशोक भांदीकर, दशरथ उर्डेके, योगेश कम्पनकर, सईदभाई कुरोशी, सिद्धार्थ गणविर, स्वप्निल मोहल्ले, प्रकाश मोहल्ले, वैभव निकोडे, किरण शिवणकर, कृष्णा कुंभाला, महेंद्र बोंधला आदींसह टिकठिकाणी परिसरातील अनेक कार्यकर्ते व नागरिकांनी मोठ्या उत्साहात या उपक्रमात सहभाग नोंदवत महात्मा गांधीजींना सामूहिक स्वच्छता अर्पण केली.

